

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactionii

e in

Strada Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decatu numai de la corespondentii regulari ai „Federationii”.
Articlii tramisi si nenpublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va este Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețiu de Prenumeratiune:

Pre trei luna . . . 3 fl. v. a.

Pre siese luna . . . 6 " " "

Pre anulu intragu . . . 12 " " "

Pentru Romanii

prea. intragu 30 Fr. = 30 Lei n.

„ 6 luna . . . 15 " " "

„ 3 — . . . 8 " " "

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. facsa timbrala pentru fiesce-care publicatiune separatu. In loculu deschisu

20 cr. de linia.

Unu exemplariu costa 10 cr.

Scire elect. part. a „Federationii”

Data in Ploiesti in 15 maiu, la ore 18 min. dupa amedia-di.
Sositu in Pest'a „ 15 „ „ 5 „ 45 „ „ „ „
„ la Redact. „ 15 „ „ 7 „ 10 „ „ „ ser'a.

Asta-di. 3 (15) maiu, in memoria adunarei de la Blasiu d'in 1848, poporulu ploiestianu serbeza; mare entusiasmu.

Palmele boieriloru unguresci, si vilfa secuiesca.

O Lycida, vivi perveniens: advena nostri
(Quod nunquam veriti sumus) ut possessor agelli
Diceret: Haec mea sunt; veteres migrate
coloni. Virgil. Eclog.

„Pasa, cata-te de aici; tierina ce te nutresce este a mea” — au spusu in dieta, in facia lumii, aristocratii unguresci mandatariloru poporulu romanu. Ce? noi se ne caramu? natiunea mosnena, natiunea genetica, natiunea istorica; noi romanii cari, immormentandu pre Daci prin dreptulu armelor, avemu „Testamentu”, drepta credire de la imperatulu Traianu, „carele cu insa si voia sa, si cu ncinsinsa potere a imperatiei Sale, impartindu pamentulu Daciei strabune ca patria natiunei romane, ni l'au lasatu mostenire spre semnu memoritoriu alu mariloru sale trofee?” noi se ne caramu, cari amu vedutu pre goti (hoti) fugindu preste Dunare; noi se ne caramu, cari amu astrucatu pre lumii lui Atilla seu i-amu petrecutu la hotarele Asiei; noi se ne caramu, cari amu mancatu d'in comandarea avariloru; se ne caramu noi, cari amu scaldatu tierina acesta santa cu paraie de sange in lupte cavaleresci (cate de 12 zile), luptate cu bratii ageru in contra strabuniloru vostri unguri la Zeguholumbu, Satu-Mariu, Almasiu, Temisiu si Bihoriu; noi romanii, cari nu amu pusu sabia in teica, para a nu capitula cu onore; noi vi-amu datu ce ati potutu lua, pentru ca devisa strabuna era: neci o palma de pamentu „vobis viventibus.” Vi amu datu Nirulu pana in porta Mesesiului; Vi amu datu zestre campia Bihoriului; amu alesu de buna voia pre Tuhutum domnu in Ardelu; la Asculeu l'amu juratu, si Tuhutum si a tinentu juramentulu; urmatorii lui Tuhutum se fecera Gellii (Iulii); d'in pagani ce erau ei devenira crestini orientali; alta ce nu vi amu datu. Maramuresiulu (celu mare), Selvagiulu, Ardelulu (nota bene: numai pana in Oltu), Bihoriulu muntiloru si alu codrilor, Temisian'a (granariulu Daciei intre Muresiu-Tibiscu-Dunare) au continuatu si mai departe a fi pamentulu patriei romane, pana in diu'a de astadi; in butulu ca ni ati adusu pre capu, incependu de la Stefanu, Geiza, pana in secululu alu 19, ospeti sasoni, flandri, vendi, gidani, serbi, armeni, svabi, si ve nai scie Ddiu, si, potendu face, v'ati imbulditu, icicolu, si voi printre noi, pre unde ne amu raritu in lupte grele pentru patria comuna. Tote acestea sunt fapte istorice, cari trebe se le cuncea bine domnulu acelu cu patru ochi, politiculu Dobritienulu, care ne espedeza la Bucuresci, ba si politiculu cu ochi nearmati, la cea d'antia privire etnografica a Ungariei moderne.

Da, asié, domniloru de la Dobritienu, sunteti pre inganati, pre increduti; scoboriti mai nitielu de pre calaria; diosu! slanura ce v'ifati cu inscriptiunea superba: (vezér nenzet, vezér szerep) natiunea conducatori, natiunea rolului; si puneti pre drapelulu vostru politicu alta fuma, fuma civilizatiunei moderne: „egalitate, libertate si fratie.”

Seu dora cugetati si credeti, ca misiunea vostra este a fi conducatorii orientului Europei; tote ve insidati. Jescibedeti paginde istoriei, si veti vedé, ca rolulu vostru si alu totu soiulu mogulo-sciticu, de la Marea Caspica, pana la paratii Chinei, este a fi „sbiculu lui Ddiu.” Seu

ce bine ati produsu voi si toti mogulii Asiei centrale in concertulu omenimei? Desastru infricosiatu. Voi ati ucisu libertatea si civilizatiunea Carpatiloru; (ca fratii vostri turco-seldsiuchii au robitu si intunecatu peninsula Balcanulu); despre mongoli si tatari proprii nu vorbimu, numai li spunemu numite; lasa vorbesca despre ei poporele Asiei.

Voi, cari priviti la miscarile natiunali ale poporulu romanu, precum face Dózsá secululu, d'in culnea lumeloru politice (Ha a tizenkilen-czedik század politikai fogalmainak magaslatairól nézzük azon separatisticus mozgalmakat etc. Pesti Napló, Nr. 65. a. e.), vedeti de de-subtu numai eloti, selavi si pigmei, spre rusinea vostra, in poporele nemagiare ale Ungariei si ca in era libertatei vostre milenarie, pre cum ve faliti, numai bureti de acesti-a au crescutu. Da, vedi bine: tirania e maie'a selaviei.

Dar' noi cesti de pre diosu, ce vedemu in voi? Se audimu.

Dupa ce poporulu romanu d'in laci'a lui Traianu a gustatu d'in comandarea avariloru, elu s'a leganatu unu seculu intragu pre aripele pacei binefacatorie; pre ruinele calcate de atiti-a varvari seculari s'a desvoliatu libertate si mai multe provincie autonome; totulu apareu leniscitu, pocalulu amaru alu invasiuniloru desiertatu, pre candy, ca si d'in serinu, la resaritul Daciei, s'a radiecatu unu noru cu putiosa; unu poporu asiaticu, imbulditu de Cazari si Pacmaciti, scobora la gurele Dunastrului, Prutului si a le Seretului; poporulu acestu-a a fostu maghiarii, strabunii vostri; maghiarii, cari in locu se descinda la lupta cavaleresca cu locuitorii pacinici slavi si romani d'in Carpati si Haemu, mai bine au conspiratu cu dusmanii comuni a libertatii poporeloru, cu curtile imperatesce de la Bizantiu si de la apusu (cu Leone alu VI si cu Arnulfu), si asié ca simbricii (zsoldos) tiraniloru, dupa ce au sdreptu libertatile poporeloru de la Balcanu (pre Simeone romanulu, regele romaniloru si alu bulgariloru), s'au suitu la Carpati ca, in modu asemene, luandu intre done focuri pre Moravii lui Sviatopoleu (in dosu unguri, in facia nemti), se binemerite titulu de ucidiatori ai libertatei poporeloru slave si romane de la Balcanu si Carpati.

Eca, acestu-a este titulu celu d'antiu alu vostru de la romani si slavi; titulu de bine-avenitu, de buna vedere; astfelu numai decatu ati si primitu cea d'antiu resbunare de la Simeone, la Seretu si Prutu; taniaurile (tanya) vostre s'au risipitu, Almos betranulu, Liuntica fiulu lui Árpád, cu tota osea si betranii poporulu, au trecut prin ascutitulu sabiei; era cei cari au scapatu ca prin focu si apa, s'au trasu in muntii moldo-ardeleni de asta-di (anulu 889) sub nume s z e k ö (scapatu, fugitu de perire), de aci s z é k e l y.

Urmandu apoi deceniulu d'in urma alu secululu IX, deceniulu in care ati calcatu hotarele nostre pacinice si ale slaviloru, fara neci unu dreptu istoricu, de nu cum-va dreptulu vostru s'a basatu in sabia lui Atilla, sbiculu lui Ddiu, care pentru ca a adusu urgia si desastru in Europa, cei de unu felu cu celu au fostu indreptatiti a repeiti aceda-si urgia; cu alte cuvinte: stranosiulu meu a facutu fara-lege, si pentru ca a facutu elu, am dreptate se facu si eu. Dreptulu nostru istoricu alu romaniloru la pamentulu Daciei strabune e cu totulu de alta natura, e dreptulu armelor incuviintiatu prin dreptulu internationalu de atunci. (Dacii, in duoi seculi dusmanii provinciloru romane, se stergu d'in numarul poporeloru prin lupta formala: in die rea resbelulu, tractate de pace; tote aceste a se intempra cu scirea si vederea lumii; se face puncte de templa preste Dunare s. c. l.). Asié ce-va, dupa parerea noastra, miosa a dreptu istoricu; si neci decatu bevándorlasiulu vostru d'in Asia in Lebedia,

d'in Lebedia in Atelkuz, d'in Atelkuz in Dacia si Pannonia.

Noi suntemu departe ca se facemu capitalu politicu d'in drepturile nostre istorice pre contra acestoru doue natiuni sorori genetice, natiunea maghiara si slovaca; nu, noi suntemu pre langa coordinare, unulu langa altulu; si nu ungurulu calare, imbuibatulu in tote binefacerile tieriei, domnu averei si sangelu nosru; noi romanii si slavii d'indretu cu povora in spate; si se ne dica ungurulu, ridenti-si in punni: Dati, frati si voiciei, inaintati dupa noi, — fia ca v'amu legatu manele si picioarele; barbatii de frunte ai vostrii i cutimu, avere voastra o absorbe darca, drepturi politice aveti mai pucine ca clotii Spartei (acei-a celu pucinu nu si-au temutu limba si esistinta natiunala); baserica si cultura vostra e robita; bisericu fara drepturi, bisericu coda; cultura fara midi-loce, fara scole poporale, reale, gimnasiale, academia, teatru, s. c. l. (Scolele comunale cu tinta magiarisarei, 2—3 gimnasie lasate in bataia lui Ddiu).

Cu asemene conditiuni, pretindeti voi a fi natiunea conducatori. Inse noi nu ve vomu recunosece nece candu acestu rol, fii siguri, — ei vomu revindica autonomi'a Transilvaniei si libertatea nostra natiunale si asié nu veti ave decatu acea ce vi compete. Apoi, pentru voi, veti fi acea ce veti voi, dar' noi nu vi vomu recunosece rolulu de conducatori nece-o-data; ca-ci de-si valorile intunecose a le seculiloru negri de barbaria au calcatu sub petiore drepturile poporulu romanu d'in Dacia strabuna, romanulu n'a fostu neci-ura-data tradatoriulu drepturiloru sale; era ce a rapitu tempulu si poterea bruta se mai pote casciga, — dice intieptulu vostru Deak; cea ce inse una natiune a vendutu una data de buna voia, este perdutu in veci; apoi romanulu scie bine, ca aci este vorba de vendiarea patriei si libertatei sale.

Deci, Dle Tisza, infruntandu pre romani in diet'a Ungariei, ai sculatulu in capulu D Tale pre Leviathan; ai sternitu una natiune conscia de drepturile sale, drepturi, Dle Tisza, daca ti-placu istorice, mai stralucite ca ale D Tale; placa si alege de la Corvini pana la tieranii nostri nobili (nemes), de la voivodii Maramuresiului pana la panii, banii, domnii, cenezii Banatului; si te damu de sfirla, Dle ciocoi!

(Va urma.)

3 (15) maiu

(in Pest'a)

(B) Precandu impilatorulu secularu, ametitu prin escesele trufosului seu arbitriu, credea a fi stinsu cu totulu sufletulu victimei sale seculare, victi'a poporulu romanu: pre atunei eca, genulu neperitoru alu mantuirei, poterica suflare a redeseptarei rumpe velulu barbaru, ce ascundeá sub fiele sale veninose membrele mortulu parutu, membrele majestatices si inflate de suculu vitalitati ale poporulu romanu.

Natiunea romana d'in Romania ciscarpatina a reinviatu, in 3 (15) maiu, pentru ca se traesca, prospere pentru tempuri eterne.

Cine d'intre noi nu sente fiori de fericire adeverata farnicandu prin arteriele sale, daca si-revoaca in memoria acelu momentu solemn, candu 40 mii romani, acestu maretu si potinte organu alu poporulu romanu, probara si sigilara prin juramentu eternu si prin perfie de sange romanescu redeseptarea si memorirea acestui poporu mare prin trecutul seu de gloria si suferintia si mare prin misiunea ce lu accepta in concertulu poporeloru chiamate la vietia si prosperitate?

Libertate si autonomia natiunale! Aceste doue idee sublime au fostu primele cuvinte pronunciate de poporulu romanu reinviatu pre „Campulu-Libertatii”, la Blasiu. Aceste doue cuvinte sacre au condusu in foculu luptelor pre cei 40 mii martiri ai natiunei romane. Libertatea si autonomia natiunale au fostu, este si va fi talismanulu si devisa poporulu romanu in lupta sa contra dusmaniloru si impilatoriloru sei, ce incalcareá de nou pre cerbicea

cestui poporu cercetatu si isbitu de multe si grele tempeste, dar' ne infrantu inca.

Autonom'ia Transilvaniei, libertatea poporului romanu si unitatea tuturor provinciilor Romaniei ciscarpatine sub scutul fratiei, alu libertatii si independintei: éca conditionile nostre de viétia, proclamate in 3 5 Maiu 1848 de voiantia suverana a poporului romanu; éca unele d'ntre garantiile principali ce potu asigurá pacea si prosperitatea, armonia si echilibrulu între elementele ce compunu imperiulu Austriacu.

Aceste consideratiuni facu, cá diu'a de 3/15 Maiu, aniversar'a renascerei nostre natiunali, este una mare si sacra serbatoare pentru fia-care romanu adevératu.

Nu numai in toto anghiturile Transilvaniei, nu numai in tote partile ei adnesse Ungariei, ci in tote locurile unde se afla romani credintiosi numelui si sangelui lor propriu, diu'a de 3/15 Maiu este celebrata cu pietate si însufletire, de juni ca-si de betrani, de feciore ca si de matrone.

Asid si in Pest'a.

Una parte insemnata a coloniei romane d'in capitala Ungariei se intruni in 3 15 Maiu curentu, la Fasauu, sub cunn'a delurilor cetatii Bud'a, cu scopu d'a face parte si ea cu pietate si veneratiune la reimprospetarea generale a ideelor si principiilor de perpetua valoare, ce sunt si voru remané pururea tiparite pre flamur'a nostra militante si cu atatu mai aduncu in anim'a fiacaru romanu.

Erá cam pre la 4 ore dupa média-di. Tempu frumosu, zeninu; padurea verde intenerita, campurile acoperite cu verdétia si flori; atmosfer'a plina de odore. Totulu pareá destinatu sè adauga la marirea serbatoarei Romanilor.

Sub umbr'a intinsa a unui arbure ornatu de maiestr'a mana a naturii cu frundie si flori fragede, dar' pline de vietia fructifera, erá asediata modest'a dar' onorabila cununa de romani betrani, barbati si juni, in numeru de 30—35 insi, între cari vedurámu si pre DD. dr. Iosifu Hodosiu, deputatu dietalu, I. Pinciu, presiedinte alu tribun. cottsé in Cetatea de-Balta N. Petricu deputatu dietalu, N. Porcius, vice-capitanu alu districtului de Nasendu, N. Florianu, fiscalu in acela-si districtu, Sigismundu V. Popu, redactoru alu „Concordiei“ s. a. redactori, diurnalisti, oficiali, studenti, inca si unu militaru imperatescu.

Espressiunea bucuriei, ce se reversá pre faciele tuturor, nu poteá sè nu fia adumbrita de unu felu de tristétia mistica, ce se poteá esplicá numai d'in cunoscintia adevérata a ovinementelor trecute de la 848 incoce preste sorte natiunei romane si mai alesu cumpenirea situatiunei actuali, ce este aproape d'a storce si ultim'a schintea de pacientia d'in sufletulu poporului romanu.

Petrecerea a constatu mai numai d'in unu prandiu fratiescu, la care s'au inchinatu mai multe toaste intru memori'a actului solemn, prin care natiunea romana a dechiaratu in faci'a lui Ddieu si a lumii, cá este viua si vre sè traésca libera in patri'a sa independente; apoi intru eternisarea pietatii si veneratiunei pentru cei 40 mii martiri eroi ai Romaniei, cadiuti in lupt'a de libertate; mai departe pentru primii apostoli ce predicáu in 1848 evangeliulu libertatii si independintei natiunali si între acesti-a cesebitu pentru DD. A. Papiu Ilarianu si Iosifu Hodosiu; s'au inchinatu, mai departe, pentru autorii pronunciamentului; pentru Alesandru Romanu, aruncatu in

puscar'ia ungrésca de la Vatiu; pentru concordia între fratii de acela-si sange; pentru prosperitatea intielesuale si materiale a poporului romanu s. a. Serbatoara cordiale se inchia la 8 ore sér'a, cu cantarea imnului romanescu „Decepta-te Romane“ si a mai multoru piese natiunali.

Sunt binefacutorie aceste serbatori natiunali; ele ni revoca in memoria faptele mari d'in trecutu, ni represinta venitoriulu maretiu si ni dau curagiu pentru a luptá cu perseverantia si abnegatiune contra nedreptatii actuale, ce nu mai cunosce margini in grassatiunea sa ce ar'za a ne despoia nu numai de patria si natiunalitate ci chiaru si de cele mai individuali drepturi ce natura le a datu fiacaru omu.

Noi, cei intr'uniti pentru celebrarea memoriei dilei de 3 15 Maiu 1848, ne amu despartitu in sperantia firma, cá forti'a evinimentelor ce nrmeza cursulu lor naturalu, insocita de lupt'a energica si solidara a celor nedreptatii, nu va intardiá a face, ca dominatiunea nedreptatii ostrungure sè se spulbere sub pondulu voiantiei suverane a oporeloru ce voru sè fia libere, egali si independenti, fia-care in patri'a sa autonoma.

Cuventu presidialu de deschidere a Sinodului archidiecesanu.

Christosu au inviata! Cu inchinatiunea acést'a besericésca Ve intimpinu eu asta-di pre D. Vostre, cari spre scopulu tienerei sinodeloru nostre archidiecesane anuale sunteti alesi pre trei ani de deputati d'in partea clerului si poporului nostru credintiosu alu archidiecesei nostre transilvane.

Asid este; diu'a de asta-di este o di epocale nu numai pentru noi romanii ortodoxi d'in Transilvania, ci si pentru fratii nostri romani coreligionari d'in Ungaria si Banatu, cá-ci — dupa ce congresulu nostru natiunalu romanu de relegea nostra ortodoxa d'in anulu 1868 au elaboratu statutulu organicu pentru afacerile beserecesci, scolari si fundatiunali ale intregii nostre provincie metropolitane, si dupa ce statutulu acestu-a s'au sancionatu de cátra Maiestatea Sa in 28-lea Maiu 1869, si apoi s'a publicatu numai de cátu in singuratecele parochie, si dupa ce aceste parti constitutive beserecesci s'au organizatu si regulatu d'impreuna cu protopresbiteratele lor in intielesulu amintitulu Statutu organicu, — acum urméza, ca si archidieces'a si eparchiele sufragane ale metropoliei nostre sè se organizeze si sè se reguleze in intielesulu aceluia-si statutulu organicu, spre care sferáitu eparchiele sufragane d'in Aradu si Caransebesiu s'au adunatu asta-di in sinodele lor eparchiali, ér' noi in sinodulu nostru archidiecesanu, ca dupa finirea acestoru sinode sè potemu pasi la timpulu preserisu la organizarea inse-si metropoliei nostre natiunale romane de relegea ortodoxa.

Diu'a de asta-di ni este epocale, cá-ci ni infatiséza nóe trei tablouri, adeca alu trecutulu de trista memoria, alu presentulu si alu viitoriulu vietiei nostre natiunale beserecesci. In tabloulu trecutulu vedemu zurgavite suferintiele nostre provenite d'in intolerantia religioana, in alu doilea vedemu inceperea desevérta a libertatei religioane si a consciintei nostre, si in alu treilea vedemu cáile acelea desemnate, cari garantéza prosperitatea viitoria a vietiei nostre tignite natiunali beserecesci,

acestu adevéru, de a aminti numai teoriile panteiste si materialiste ale lui Spinoza precum si întreaga scoi germana contimpurana, pre Kant chiaru, fundatoriulu acestei scole, care stabili sistemulu fortiei in starea sociala, si alu carti criticismu lu conduse la negatiunea ideelor metafisice, si pre cei mai multi discipuli ai sèi la consecintiele scepticismului, idealismului, panteismului, ca pre Fichte, Schegel, Hegel, cari conduc la acela-si rezultat.

Geniulu germanu, atunci ca consecintia neapcrata, a trebuitu sè porte unu caracteru conservativu, imobile chiaru si prin urmare egoistu. Pentru ce progresu si generositate, daca totulu se termina aci?

Gintea germana a justificatu in de-ajunsu cele ce deduseramu. A voitu numai sè existe si sè eugete. Si-a ajunsu scopulu. De atunci nici pentru ea in sa-si, nici pentru progresulu generale n'a cautatu a produce mai nimic'a. Daca institutiunile politice si sociale ale unoru membri d'in familia germana se apropria ore-cum de institutiunile elementului latinu, causa e generos'a influentia a principiiloru ce guverna lumea, produsu alu elementului nostru si de care e incungurata. N'avemu a ne ocupá de starea sa actuala a bunului traiu, a instructiunei publice, care in unole parti pare mai respandita de numerosii si eminentii sèi eruditi.

Noi n'avemu a cautá de cátu geniulu motoriu, inventatoriulu. N'amur vedutu la d'insii mari genie, nici mari inventatori, afara de câte va rari exceptiuni, si acelea in ore cari ordini, erari sè fi avutu v'ro influentia decisiva asupra progresului generale.

N'amur vedutu nici o revolutiune plecandu d'in sinulu sèu, afara numai candu i-ar fi fosta amenintata acéca ce i-facu conclitiunile sale de esistentia. Revolutiunile la d'insii vinu de susu; ei primescu, nu cucereacu.

prosperarea clerului si a poporului nostru credintiosu in cultura si civilizatiune prin scole confessionali si pentru aceea natiunali, precum si prosperarea fondurilor beserecesci, scolari si filantropice ale archidiecesei nostre natiunale romane ardelené prin administratiune independente.

Diu'a de asta-di este epocale pentru noi romanii de relegea ortodoxa d'in Transilvania, Ungaria si Banatu, cá-ci ea va straluci in analele Beserecei nostre ca unu lucéferu, care isisepese intunereculu dusmaniei patiasie, radicate in contra ortodoxiei nostre, in contra archiereilor, clerului si poporului nostru credintiosu mai bine de 300 de ani, si cu deosebire de 170 ani.

In fine diu'a de asta-di este pentru noi epocale, cá-ci sinodulu nostru archidiecesanu, ca si sinodele eparchiilor nostre sufragane d'in Aradu si Caransebesiu asta-di punu antia-si data in lucrare agendele sale, bas'a canonica a statutului organicu, si adoca; 1, ingrigirea pentru sustinerea libertatii religioane, si a autonomiei Beserecei nostre; 2, ingrigirea si controlarea averei miscatorie si nemiscatorie, a realitatilor si fundatiunilor nostre archidiecesane, respective eparchiale; 3, aducerea otaririi in privintia acestoru averi, realitati si fonduri, conformu scopului, pentru care s'au infintiatu; 4, alegerea membrilor consistoriului archidiecesanu, respective eparchiale; 5, Consultarea si aducerea mesurilor trebuincioase pentru radicarea culturii poporului credintiosu prin scole confessionali populari, capitali, gimnasiali, reali, teologice si pedagogice; 6, consultarea si aducerea mesurilor trebuincioase pentru disciplinarea preotimiei si a poporului credintiosu; 7, ingrigirea pentru aflarea mijloceloru spre inaintarea culturii si crescerei tenerimiei scolare, si pentru delatararea pedeceloru in privintia acést'a; 8, ajutorarea besereceloru si a scoleloru serace; 9, ingrigirea pentru cultivarea si pregatirea barbatilor harnici spre servituri beserecesci si scolare; 10, escrierea de colecte pentru scopuri beserecesci, scolare si filantropice; 11, consultarea asupra greutatiloru, ce s'aru areta in efeptuirea unoru institutiuni beserecesci; 12, stabilirea bugetului anualu, esaminarea ratiuneloru senatului episcopescu si deligerea salariiloru d'in fondurile archidiecesane, respective eparchiali; 13, onorarea cu bani a vre-unui opu scientificu privitoriu la ori-ce ramu de sciintie beserecesci si scolare; 14, facerea despusetiuniloru necesarie pentru arondarea cercuriloru electorali si efeptuirea actului de alegere pentru sinodele archidiecesane, si respective eparchiale.

Domniloru! sè multiamimu lui Dumnedieu, cá amu potutu ajunge diu'a epocale de asta-di, care ni areta chiaru, cá posedemu libertatea religioane si a consciintei nostre in patria ca si crestini de celelalte religii crestine, cá-ci de n'aru fi fostu Domnulu cu noi si cu caus'a nostra dreapta, inimicii ne aru fi inghititu de vii, si multimea goneloru, a calumniiloru si a intrigeloru lor ne aru fi innecatu pre noi; inse tote gonele, calumniele si intrigele inimiciloru s'au nimicitu si s'au sfaramatu, cá-ci Dumnedieu ni-au datu nóe lumin'a sa, ca d'in sufletu sè laudámu pre Elu si lui sè-i cantámu pana ce vomu fi, ca sè nu nedajduimu spre fiii omeniloru, intru cari nu este mantuire; elu, Dumnedieulu parintiloru nostri, ni-au datu noue unu caracteru confessionalu corectu si solidu, care este eflusulu unci convingeri religioase si morale provenite

Daca detorimu Stateloru-Unite principiulu libertatii comerciale, e cá i-atingéa acéca ce i-facéa conditionea sa de esistentia. E una consecintia neapcrata a geniului sèu de care umanitatea trebuie a profitá ca si de cele-lalte, afara inse ca in urma generosulu geni latinu sè le imprime o directiune in vederea progresului generale. Si apoi trebuie sè facemu, domniloru, o mentiune speciale despre familia angla.

Daca Anglia a avutu frumose genie si a mersu atatu de victoriosu pe calea libertatiloru publice, cari facu asta-di admiratiunea nostra, daca ea a precesu marrea revolutiune prin cea de la 1688, acést'a, pre langa alte circumstantie, n'a fostu de cátu gratia inteligintiei si liberalei sale aristocratii, care s'a pusu in capulu progresului. Ni s'aru paré, d'loru, lucru curiosu de a vedé in capulu unei natiuni conservative, una aristocratia animata de unu spiritu liberala si progresistu daca n'amur sci, si daca nu no vomu aduce aminte cá in vinele sale curge sangele vechiloru cuceritori Normandi, deveniti degiá de atunci si inca mai de multu cu totulu Francesi, alu acelu elementu animatu de geniulu progresului, de spiritulu liberala.

In adevéru, domniloru, elementele d'in cari se compune natiunea angla ne areta mai bine decatu ori-ce, ce mari rezultate se potu obtiené, candu la directiune, in capulu progresului se afla naturalmente unu elementu dotatu de unu geni liberala si progresistu, si candu pentru ori-ce progresu realizatu de d'insulu se afla unu elementu cu virtutea de a-lu conservá.

Aci asid dar', pre unu teatru mai restrinsu ca si pre continente, nu vedemu de cátu ce'a ce pretendemu: elementulu latinu in capulu progresului. Nimic'a mai multu nu ceremu, domniloru, a nostra directiunea, a loru doto-

FOISIORIA

Despre principiulu natiunalitatii

in raportu cu progresulu generale alu civilizatiunii.

Discursu rostitu in Adunarea Societatii Transilvania in 1 Februaru 1870.

(Fine.)*

Domni membri,

Vedurámu gintea latina aruncandu-se pre tote drumurile acele, in capulu mai tuturor revolutiuniloru ce au dreptu objectu literile, comerciulu, religioane sèu eugetarea, societatea, omulu. Geniulu sèu ne-a aপরatu prin tote aceste fase libere, progresistu si generosu, cu totulu opusu alu celei germane. Misticismulu lui Later, despoindu omulu de libertatea sa de actiune, nevoindu ca elu sè se radice la perfectiune, prin propri'a sa activitate, prin libera voiantia, urmeza de aci cá elu nici nu trebuie a aspirá la d'insa si cá destinele sale se termina aci. Sè nu ne mirámu, domniloru. Acésta doctrina, acésta absorptiune a individualitatii umane in infinitu nu formedia numai caracterulu fundamentale alu protestantismului luteranu, dara geniulu chiaru alu acestei natiuni. In adevéru, nici unu geni germanu n'a scapatu acestui misticismu, ote elementele de activitate ale spiritului umanu porta aracterulu sèu: sciintiole ca si artile, Statulu ca si religioane, filosofia in fine, acésta ultima necesitate, acésta ltima desvoltare a eugetarei umane, care le resuma si aplica pre tote. E destulu pentru a ne convinge de

*) Vedi Nr. 39, 40 si 41 ai „Feder.“

adeverurile cele vecinice ale Evangheliei lui Christos, culturile adeverate si ale sciintelor reali si civilisatie, s ale binelui generalu, ale societatii cetatiene, care sunt scrise pre vecia in cartea cea santa a vietii eterne — in Biblia.

(Va urmá.)

Camera reprezentantilor Ungariei.

Sedinta de la 13 maiu.

Presedinte: Paulu Somsich. Notariu: Ales. Bujano. Pre bancele ministeriali: Melch. Lónyay, b. Ios. Balt. Horváth si Colom. Bedekovics.

Dupa ceremonialulu indatenatu, presedintele prebugetulu camerei pentru luna maiu. Dupa aceea pre biuroulu camerei literale credentiale ale deputatilor Ernestu Danel, alesu in cerculu S. Georgiu Torontalu, si ale dr. Svetozaru Miletics, alesu in cerculu Bassahid, totu in cottulu Torontalu, spunendu ca d'in urma a renunsiat la reprezentarea cetatii locale. — Se transmite la comisiunea verificatoria.

Colom. Szóllasi raporta, ca comisiunea centrale a datu proiectulu de lege despre construirea calii ferate Nagy-Perjamos si Nyiregyháza—Ungvaru cu modificarea si textulu redactatu de comisiunea financiara unita cu cea pentru calile ferate.

Hugo Ankér spune, ca comisiunea centrale a datu, in generalu si specialu, proiectulu de lege despre crearea sumei, cu carea are sa participe Ungaria la cele comune, cauzate prin provincializarea confiniului teritoriului. — Ambe raportele se voru tipari si admite in camera camerei.

Ministrulu financiaru, Melch. Lónyay, pune pre bugetulu camerei contractulu inchiaiatu intre erariu si industrie d'in Rimavölgyi cu privire la calea ferata Gömör, precum si proiectulu de lege despre construirea calii ferate Zeleznik—Tiszoloz—Rohnitz. — Se transmite si transpune comis. intrunite financiare si pentru calile ferate.

Bar. Iul. Nyáry presinta mesagiulu camerei magnatilor, conformu caruia magnatii au adoptatu, fara discutatie, proiectulu de lege despre sporirea banilor de platire pentru deputati; mai de parte presinta petitiunea reuniunii medicilor homeopatici, relativa la inchiaierea unei clinice homeopatie la universitatea r. d'in Budapesta, recomandandu camerei reprezentantilor primirea unei d'in cestiune. — Proiectulu de lege se va transmite Majest. Sale spre sanctiunare, era partea a doua a mesagiului, relativa va petitiunea cestiunata, se va tipari. Trecundu-se la ordenea d'leii, Paulu Szontágh (Cianadu) cetesce raportulu comis. centrali, relativu la mesagiulu camerei magnatilor despre infiintarea curii de contabilitate, recomandandu camerei respingerea art. §-lui 6, redactatu de magnati.

Ios. Justh, facandu esegesa proiectului d'in cestiune, primeste redactarea magnatilor.

Ales. Csiky, respingandu modificările magnatilor presinta unu proiectu de conciliu, conformu caruia unu este invitat a presinta unu proiectu de lege despre reformarea camerei magnatilor. — Béla Perényi adopta redactarea magnatilor. — Balt. Halász adu despre institutiunea ruginita a camerei magnatilor

de a veghia la conservarea ori carui progresu obținut.

Vedemu, domniloru, ca gintea latina a implinitu pe ea singura sarcina civilizatiunii, asié in catu cu unu cuventu potenu dice, ca istoria civilizatiunii e unu a gintei latine. Si acum intreb: careia se poate incredintia mai bine misiunea regenerarii si civilizatiunii unoru popore, ce n'au necesitate de unu principiu conservatoru, imobile, — ca-ci sunt aposati in deosebi unu atare principiu, — nici de unu elementu de dezvoltare, splotatoriu, dar' fara indoiele de unu principiu progresistu, generosu?

Romanii, domniloru, au dreptulu la acestu rol atatu pusestiunea catu si prin geniulu gintii careia apar. De securu, o parte d'in acestu rol se mai cuvine gintii; gintea greca si-are misiunea sa la Sudu. Si au poté contestá si misiunea Slavilor meridionali? Si noi, ca o natiune numeroasa si compacta, animata cu unu atatu de nobile si generosu, avemu de unu rol, unu serviciu indoiu pentru civilizatiunea aceluia de a poté opune o masa solida asalturilor active civilizatiunii, si aceluia de a introduce luminu reaspandu negurile ce acoperu inca acea parte.

A nostra e presedintia, ca-ci alu nostu e meritulu. Meritu l'amu justificatu indestulu, domniloru.

Romanii de pre langa malurile betranei Dunare si malurile Carpatiloru, in dosulu unu imperiu de multu organizatu, si in contactu cu poporele ce au detinut o influinta decisiva asupr'a civilizatiunii, n'au mai putine servicii civilizatiunii si conservarii proprie chiaru. Ei, prin neincetatele si eroicele lor lupte, in cari si-au desecat vinele de sangele lor pretiosu, au sciutu apera cu onore postulu pre care

loru, spune, ca sistemulu de orduri si staturi este incompatibilu cu sistemulu reprezentativu; partinesce proiectulu de concludu si se dechiara pentru propunerea comis. centrali.

Dupa ce vorbira mai multi oratori parte pentru parte contra propunerei comisiunii centrale, presedintele intrebá, daca camera primeste sau nu propunerea comis., adica respingerea modificatiunilor, facute de magnati la §. 6? La cererea a 20 deputati se face votare nominalu, a careia rezultat este urmatoriu: Dintre 425 deputati, 114 a votatu cu da, 173 cu ba, 136 au fostu absinti, era presedintele si vice-presedintele n'au votatu; deci propunerea comisiunii centrale se respinse cu una majoritate de 59 voturi.

Sedinta se inchiaia la 2¹ ore d. m.

Clusiu, 1 maiu 1870.

Domnule Redactor!

Una fama respandita prin tiera nu me ierta a pastra facerea, ci mi impune detorintia de a o lua la una cercetare mai de-aprope. Faptulu este ca, venindu in vacanta parochia si protopopiatulu Clusului, unu corespundinte d'in locu, semnatu cu litera V., se apuca in dilele trecute a lauda pre unu aspirante d'icundu intre altele, ca acestu-a ar' fi staruitu pentru bunastarea basererei gr. cat. d'in locu pana la una suma de 4000 fl. v. a. Intrebu acum, ca ore cine a fostu urditiuru acelei minciune, pre carea o respingiu cu tota indignatiunea si cu totu dispretulu, si care este ore scopulu si tendinta ei?

Opiniunea publica ni a inlesnit de multu respunsulu, ca-ci inca in foia baserecesca „Sionulu romanescu“ a aretat cu degetulu pre apostolulu minciunosu si l'a infertatu in frunte ca pre unu clevevitoriu ticalosu si unu marsiavu lungusitoriu. Sentiulu sanetosu alu publiculu a cunoscutu si judecatu totu asié de lesne motivulu si tendinta acestei grosolane scorniture. Me miru de unde pote deduce Dlu corespundinte ca, intre altele, acelu-si aspirante ar' fi cascigatu pentru basereca d'in locu 4000 fl. v. a.? Dsa ar' fi nimeritu mai bine, daca ar' fi disu, ca i-a cascigatu insu-si in busunariulu seu. Precum se vede, Dlu V. a creditu ca, infatisandu pre aspirantele prin asemene laude, va fi „obad'a cea rea de-a-supr'a“, dupa unu proverb romanescu. Numai celu ce e miscatu de aceste motive, celu ce e condusu de aceste principiu, celu ce e tovarasiu cu DTe, Dle V., numai acelu-a pote se-ti primeste de buna corespundintia DTale. Mai bine faceai, Dle V., daca foloseai spre unu scopu mai bunu orele vacante d'in oficiulu in care te affi. Feresca Ddieu cu „obad'a cea rea se esa de-a-supr'a“; ca-ci unde ar' fi atunci dreptatea?

In fine, Dle V., de-si pote DTe vei tacé ca pescele, mi-tienu de detorintia a te provocá pre onorea DTale, daca mai posiedi catu de putiena, ca se binevoiesci a-mi areta prin cuietantie legali, pre calea publicitatii, acei 4000 fl. v. a. si ca unde este incassata acesta suma? Apoi ca, ore adevratu e, ca sum'a mentionata s'a cascigatu numai singuru prin staruinta aceluia, pre care lu credi DTe? Speru, Dle V., ca te vei rectificá inaintea onoratulu publicu. Asteptu cu nerabdare. La revedere!

Alexandru Popu,
cetatanu in Clusiu.

divinulu Traianu le-a incredintiatu. In pepturilo lor se spargiau valurile infuriate ale ferociloru cuceritori. S'au spartu, ca de o stanca, valurile negre, au salvatu luminu omenirii. Pre candu flamurile musulmane falaiu victoriosu de la gurile Rodanului pana la ale Indului, ei singuri, ca sentinela inaintata, prin inteleptiunea si eroismulu lor au potutu mantiené, implantate cu onore pre malurile Dunarii si verfurile Carpatiloru, flamurile pre cari erau scrise: crestinismulu si civilizatiunea.

Sentinela inaintata, ea a datu totu-de-una alarma contra aceluia, cari — impreuna cu natiunalitatea lor — amenintiau de a inghiti civilizatiunea Ea, dupa atatea lupte si suferintie, asta-di mutilata, desmembrata, sta inca in picioare la postulu seu, candu protestandu contra opresoriloru libertatiloru sale, candu proclamandu drepturile omului, cerendu cu insistintia unitatea-i, forti'a necesaria spre a si-implini cu demnitate dup'a si sacr'a-i misiune.

Ea a justificatu dar' indestulu, domniloru, dreptulu ce lu are la acesta misiune prin serviciile aduse, prin aptitudinea sa pentru libertate si civilizatiune, aptitudine inascuta a gintei sale. Ea singura prin forti'a si geniulu seu, are dreptulu la sacrulu rol de a presiede la destinele civilizatiunii resaritene.

Dar' se nu uitamu, domniloru, ce'a ce amu emisu si ce'a ce a fostu punctulu nostru de plecare, ca cu atatu civilizatiunea va poté progresá mai multu, cu catu tote societatile voru ave dreptu cimentu natiunalitatea. Altu-mintrele-a membrele separate ale unei natiuni, chiaru independintu, voru fi reduse la nepotintia prin lips'a unitatii de directiune. Ele nu voru poté aduce nimic'a de sensibile mergerii generali a civilizatiunii. Ea va fi privata de unu luptatoru. Si noi, domniloru, nu ne-amu

Aradu, finea lui aprile 1870.*

La scorniturele Dlu „Spinu“ d'in Nr. 28 alu „Federationei“ respundu urmatoarele:

Cate am scrisu despre cantu, le-am incredintiatu judecarii publicului cetitoriu. Ce resultatu, ce folosu si ce judecata asié fi potutu ascepta eu d'in minciune? sciú, ca casa edificata pre nasipu nu pote fi duravera; asié si judecata fara fundamentu adevratu si statornicu se demintiesce si nimicesce.

Inventeza, Dle „Spinu“, vr'unu interesu personalu, d'in alu carui incidentu asié fi cutezatu a calumnia cu minciune person'a Santiei Sale? — Vedi, Dle „Spinu“, n'am avutu nici o cauza, n'am avutu nici unu folosu personalu, pentru care se mintiescu.

Cugeta mai seriosu Dle „Spinu“, despre fapt'a mea: te vei convinge, ca aceea provine d'in indemn curatu si e menita la unu scopu, care trebuie se fia met'a ori-carui romanu si crestinu! . . .

Dar' de nu credi cuvintelor mele, consecintei si naturi lucrulu, — spre adevierea celoru disse de mine in corespundintia fundamentale, recomendu de martore pre ori care d'intre clericii aradani, cari au fostu de fatia, candu fu seosu teologulu respectivu d'in strana pentru ca a cantatu in locu de protiva, contra, si cari au auditu amentierea Sfiei Sale („celu ce nu se supune superioritatii intru tote, va fi eliminatu d'in institutu.“) — carea a dis'o infuriatu pentru inlocuarea cuventulu serbescu cu celu romanu. Aceste le sciú si le-au auditu clericii locali, de-si dta dici: ca omu cu picu de sentiu umanu n'a auditu, ca Dlu Eppu seu altulu ar' fi disu aceste in basereca. Ce sentiu umanu trebuie se aiba cine-va?! — Aceste le potu documenta; aceste le am spusu in corespundintia mea; aceste le dicu acum'a si pre langa adevertu acestora stau constante inaintea veri-caruia; pentru aceste nu me rode consciint'a.

Unica eroe ce am facutu in corespundintia mea ar' fi, ca am indresnit a deduce d'in fapt'a acest'a: ca „Sant'a Sa simpatiseza cu cuvintele serbesci si ca simpatia acest'a ar' fi caus'a si isvorulu nepasarei superioritatii de incercările si intreprinderilo tenerimeii clericale pre terenulu literariu; ca indiferentismulu acestuia am insusitu caderea „Sperantiei.“

Me intreb, Dle „Spinu“, ca fost'am in biserica la serbatorile Nascerei si Botezulu Domnului, si ca n'am auditu cantandu in locu de: „Ispolaieti despota“ „Intru multi ani Stapanu?“ — Am fostu la biserica; ambu regulalu in tota domineca; dar' n'am auditu nici eu nici altulu, de-si nu ni erau infundate urechiele cu pamuca. Studintii au cantatu in cartetu grescescu: „Ton despotismos.“ s. alt.

Dintre tote cate ai observatu la serbatorile mentionate, numai atata e adevratu, ca publiculu a risu, candu teologii si studintii au cantatu in cuartetu, atata scoli si dta d'in totu lucrulu; dar' ce voiesci, candu aduci aceste intre reflexiuni? ce legatura au aceste cu corespundintia fundamentale?

Dta vrei se areti prin aceste, ca clericii cu reformele lor se facu de risu publiculu; seu vrei se convingi pre on. cetitori ai foiei acestei-a, ca tocmai asié resultatu ar' produce si ace'a, daca s'ar' cantá in biserica

*) Disputele lungu sunt ustenitorie. Inchiaiamu dara acesta discussiune in diuriulu nostru. Red.

poté implini cu taria rolulu si sarcina ce meritamu, daca n'amu posede unitatea si prin urmare forti'a. Inainte de tote libertatea si unitatea fia-carei natiunalitati.

Si care e midu-loculu celu mai puternicu si mai securu, ne-amu intrebá, pentru obtinerea libertatii si unitatii unei natiuni, ca si pentru garantiile necesarie unei societati, pentru complinirea cetatanulu, pentru progresulu civilizatiunii cu unu cuventu? Unulu mai alesu, domniloru, unu mare filosofu ni l'a spusu: Lux fiat et libertas erit.

Societatea nostra, domniloru, nu urmaresce unu scopu mai putienu nobile, celu putienu acest'a e parerea mea, nici nu are alta devisa. De la infiintarea sa si pana acum ea pasiesce, si pasiesce victoriosu, pre calea apucata, pentru ca mobilulu seu e progresistu si generosu, pentru ca e in armonia cu legile cari guverna Totulu.

Domniloru, voiescu a termina cu o observatiune seu mai bine cu o opiniune d'in parte-mi asupr'a unu lucru. Se pote imputa junotiei acea dorintia de a miscá fara temere totulu in ordinea morale ca si in cea materiale. Domniloru, ea pote cadé in eroe, ea are necesitate de consilie, dar' i se va tiené celu putienu in sema ardorea sa pentru actiune si bine. Daca avemu a ne felicitá de rezultatele obtienute pana acum de acesta societate, apoi nascerea sa n'o detorimu domniloru, de catu gratia patrioticeii si generosei inspiratiuni a junimeii.

„Rom.“

S. L. Lazarescu.

in locu de „protiva“, contra; in locu de „poda“, frumsetia si in locu de „eraiu“ rege?

Dici mai departe, ca cum m'ar' intemina poporul de la sate ca pre preutu, daca i-asiu schimosi cantarea? La tota intemplanrea, ar' face bine daca m'ar' scote d'in biserica; dar' eu n'am disu nici candu, se schimosim ar'a si cuvintele d'in cantarile nostre bisericesci, numai se inlocuim unele cuvinte barbare, cari nu le pricepe poporul. — D'in intrebarea acesta a D-tale se vede, ca D-ta ai fi de convingerea ca numai atata se inaintamu, catu ni ar' permite poporul nepriceputu. Cugeti, ca in asi modu se va introduce candu va in bisericele nostre cantulu in quartetu care, dupa cum dici si D-ta, lu-oftedi? Cugeti, ca voru ave rezultatu nesuintiele acelor'a, carii lucra spre infflorirea bisericei, daca totu pasiulu loru va fi censuratu de gustulu poporului?

Silabiséza-mi, Dle „Spinu“, cuvintele cu cari am disu ca S. Sa n'a datu teologiloru libertate la intreprinderile literarie? — Vede, ca te prinsieu; eu vorbescu acolo deapre indiferentismu, ér' nu despre libertate; apoi ore totu un'a e: a fi indiferente facia cu ce va si a nu dá libertate cuiva spre ce va?

Voiesci a restorna afirmarile mele prin observarile D-lui Gurbann, aduse a supra corespundintiei mele in Nr 19 alu „Fed.“

N'ai a te provocá la Dlu Gurbann, pentru ca elu nu trage la indoieala adevverulu corespundintiei mele, numai ca, la cele ce dicu despre corpulu profesoralu, d'insulu apera person'a D-lui Mironu Romanu.

Ca Dlu Gurbann s'a aflatu indemnatu a apera pre Dlu Mironu Romanu, cugetu ca vine de acolo, ca corespundintia mea vorbesce de corpulu profesoralu. La tota intemplanrea, am intielesu corpulu profesoralu d'in anulu acestu-a, in care, dupa cunoscentia mea, nu sciu se fia si Dlu Mironu Romanu. De ar' fi fostu Dlu Romanu profesorulu la teologia atunci, candu am scrisu corespundintia fundamentale, asi fi facutu exceptiune; ca ci cunoscentu si fiindu convinsu despre activitatea si nesuintiele D-lui Romanu, si esperiendu intreprunerea D-sale la intreprinderile tenerimeii clericale, nu m'ar' fi lasatu consciintia a afirmá unele ca aceste despre D-sa. Pentru ace'a mi revocu tote spressiunile acele — de aru fi — cari s'aru referi ce-a-dreptulu la vatamarea persoanei D-lui Romanu.

Fia destule aceste, Dle „Spinu“, ca respunsu conscientiosu la interpelatiunea D-tale. De altmintre, daca voiesci a te convinge despre adevverulu celoru cuprinse in corespundintia mea fundamentale, ambla si te intalnesce cu unii si altii, carii sciu starea lucrului mai deamenuntulu si despre carii se pote presupune, ca nu sunt partiali séu venatori de gratia celoru mai mari; intrebati sé-si dde opiniunea despre corespundintia mea si despre reflesiunile „Spinului.“

In fine dici, ca sunt multe scaderi mai grave in sinulu instituteloru nostre, cari aru trebui sé le aducu inainte, si despre cari tacu ca pescele. Ai dreptu, ca ci sunt, si afara de aceste, forte multe, mai cu sema in institutul nostru; — deci ajuta-mi si scrie si D-ta despre unele, cari eu nu le aducu inainte.

Ti-multiumescu forte de instructiunile, ce mi-le dai pentru orientare la ajungerea scopului meu séu, cum dici D-ta, la secerarea fructelor dorite. — Dreptu ai! Sciu, ca pentru aceste nu voiu prandi nici odata in curte

VARIETATI.

*(Unu seducere scumpa, in sco nescuccesa.) „Gerichtszeitung“ comunica d'in Berolinu una istoria autentica despre tinerulu Stroussberg, care in timpu forte scurtu sciu predá 200.000 taleri. Cu tote ca tata-séu deschiará in publicu, ca nu va mai solvi nimica pentru fetiorulu séu celu risipitoriu, acestu-a aflá totu si modu si mediu-locu de a-si procurá una suma insemnata de bani, cu carea apoi incepu éra-si a manoperá. Si-puse ochii pre una femea tinera, maritata numai de vre-o câteva lune si, vedindu ca dinsa este destulu de sentibile la distingerele sale, si-luá indrasnela a-i face mai multe presente pretiose. Asié, d. e., i dede, intre altele, unu orologiu magnificu de auru si 1000 taleri. Prin acést'a orbi pre tiner'a femea, incátu ea se invoi a acceptá planulu liberalului séu amicu, de a intreprinde cu elu una caltoria mai mare, pana prin Helvoti'a. Se invoiara deci a pleca d'in Berolinu separati si a se intalni in Francofurtu la Main'a. Tiner'a femea si pleca la timpulu precisu, Enricu Stroussberg inse fu impedeatu de la romantica sa excursiune prin una impregiurare forte neacceptata. Directorulu de biurou alu Dr. Stroussberg aflá pre sub mana, ca au inceputu éra-si a circula politie noue de ale fetiorului siefului séu, provediute cu numele oficialiloru séi. Chiamá la sine indata pre mai multi oficiali, i esamina si curundu i succese a descoperi nou'a conjuratiune,

noulu complotu tiesutu contra pungei siefului séu. Conformu detorintiei sale, incunoscentia indata pre betranulu Stroussberg, care concedia pre toti oficialii compromisi, ér' pre fiulu séu lu dede pre man'a severului maestru de curte, a unui oficiaru betranu, si astufeliu lu-espeda in Turcia. Se intielege, ca nenorocitul Seladonu retacu istoria seducerei proiectate, carea se aflá numai dupa ce barbatulu disparutei femea veni in cas'a Dr. Stroussberg spre a-si reclamá soci'a. — Acésta istoria adevverata are doue morale: prim'a si totu-una data cea mai insemnata esta, ca ni areta in ce modu si spre ce scopu se intrebuintieza procentele cele mari, ce le ia Dr. Stroussberg pentru construirea caliloru forate; a dou'a inse, — carea de altmintrea stá in strinsa legatura cu celu ce sare garduri multe — este, ca a rare ori se intemplan ca cineva sé-si ajunga scopulu, intrebuintiandu mediu-locu infame, si ca scopulu ajunsu nu santiesce totu-de-un'a mediu-locu.

*(Secolulu de chartia.) Unu domnu Pary in New-York a inventatu una noua metoda in fabricatiunea de chartia, la care asimilieza materialuri vegetabile si animale, si o fabrica apoi dupa sistem'a obicinuita. Chartia produsa are una consistintia paslosa. Inse intrebuintiarea chartiei nu se marginesce acum numai in fabricare de gulere, manchete, veste, etc., ea se intrebuintieza degiá cu succesu nu numai pentru trasure, ci si la facere de postavu de spalatu, hárdae si urloe de scursu apa, ba inca in Chicago se facu chiaru case de locuintia si cari sunt totu asié de solide, si inca mai caldurose decátu cele de lemn, piatra, etc. si cu una a trei-a parte mai eftine. Daca acésta sistema de case se va adoptá in generalu, atunci sé pazesca Ddieu pre orasiulu Chicago de vre-unu incendiu! Acésta chartia a lui Pary este elastica si tare; ea pote fi cusuta cu ace'a-si usiurintia ca stofa cea mai desu tiesuta, si este degiá intrebuintiata pentru cersiafuri, pantofi, fuste si alte multe articule. Una fusta de chartia costá siese pence. „Mercantilulu.“

*(Percurgerea pametului in optu-dieci de dile.) Spre a percurge asta-di intregulu pamentu nu trebe cui-va mai multu de catu 80 de dile; si éta cum: D'in Parisu la New-York (drumu de feru si vaporu) 11 dile; d'in New-York la San Francisco (drumu de feru) 7 dile; de aici la Sokohama (vaporu) 21 dile; d'in Sokohama la Hongkong (vaporu) 6 dile; de aci la Calcut'a (vaporu) 12 dile; de aci la Bombay (drumu de feru) 3 dile; de aci la Cairo (drumu de feru si vaporu) 14 dile, si de la Cairo innapoi la Parisu (drumu de feru si vaporu) 6 dile. D'in tota acésta intindere, numai 140 mile anglese — intre Alahabad si Bombay — sunt inca neatinse de puterea aburului, inse si aici s'a pusu in lucrare unu drumu de feru.

*(Necrologu.) Teodoru Teslauanu, parocu greco-catolicu in Topliti'a-romana, in etate de 60 ani si in alu 29-le anu alu functiunei sale proutiesci, repausá in Domnulu, in 29 aprile, an. c., pre la 3 ore dupa media-di, lasandu dupa sine preutésa veduva si optu orfani in voi'a sortii. Poporulu gr. cat. d'in locu detoresce reposatululu una baserica frumosa, edificata cu propriiele spese ale acestu-a si provediuta totu prin elu cu tote cártile necesarie si alte pretiose. Fia-i tierin'a usiora si memori'a binecuvantata!

Sciri electrice.

Parisu, 11. maiu. Diariiele frances scriu, ca turburarile d'in Faubourg du Temple s'au reinouitu ieri ser'a la 9 ore. In strad'a Fontaine si strad'a St. Maur s'au radica patru baricade d'in omnibuse si cara resturnate, si pre un'a d'in ele s'a implantatu una flamura rosia. Trupele de linia si gard'a parisiana delaturara indata aceste baricade. — In piatia Chateau d'Eau, unu lucratoriu pu ca cu unu revolveru asupr'a unui oficiaru d'in gard'a pedestra, pre care lu vulnera la bratiulu dreptu. Soldatii voira a puscá dupa elu, oficiaru inse i opri. Lucratoriu fu prinsu. Comunicatiunea caraloru s'a intreruptu. Optu individi se incercara a desarmá sen inelele (vigilele) d'in aintea casarmei Chateau d'Eau, fure inse prinsu. La 10 ore, 20 min., se incuiara tote stradele, cari respundu in Faubourg du Temple. — La 11 ore, unu atacu de cavaleria curati piatia Chateau d'Eau. Se intemplanra, firesce, mai multe arestari. Se asigura, ca pre la 10 ore, 30 min., in strad'a Angoulême se audira mai multe puscature. In timpulu acestu-a se lati in strad'a Faubourg du Temple una spaima panica. D'in tote partile strigáu: „Inchideti ferestrele! ca-ci pusca!“ Duoi conducatori se ranira cu oca si nea delaturarii baricadeloru d'in strad'a St. Maur. — Luni si Marti ser'a se intemplanra asemene turburari si in Havre. — Divisiunea de ocupatiune d'in Rom'a inca vota plebiscitul; d'in 5200 votisanti, 440 vota a cu ba, unii s'au retienutu de la votisare.

Londr'a, 11. maiu. Consiliulu bursei decisu, a nu concede ca chartiele austriace de s'atu sé se noteze pre tarifa cursului oficialu.

Vien'a, 12. maiu. „Fremdenblatt“ de asta-di anuncia, ca preste putiene dile Cehii voru fi intrebati, daca au de cugetu a tramite deputati in sen. imp. pentru revisiunea constitutiunei; in casu de unu respunsu negativu, v' trebui a se pune in lucrare consolidarea imperiului, fara a mai luá in consideratiune pre Cehi.

LaiŃa ch, 12. maiu. Deputatii d'in Carniola, Istria, Triestu si Goriti'a tienura una conferintia pentru a se contielege in privintia unei procederi comune.

Parisu, 12. maiu. De luni incoce s'a intemplanu 400 arestari. — Unu cerculariu imperatrescu, adresatu generalului Canrobert, care ape lu impartesi armatei, — mentiunea faimele rducule si estravagante, ca adeca armata ar' ave de cugetu a parasí pre suveranulu séu; multiumesu generaliloru, oficieriloru si soldatiloru, despre caroru incredere imperatulu nice-una data nu sé indoitu, si cari au remasu totu de-un'a neclintiti. Scrisorea felicitata pre Lebrun si trupele sale pentru energia aretata cu atáta resolutiune. — Tot capii, cari au agitatu la plebiscitu in favoru regimului, prandira asta-di in Tailerie.

Vien'a, 12. maiu. Cont. Potocki si bar Petrino voru caletori preste putiene dile la Praga celu d'in urma inse va pleca ce va mai inainte.

Parisu, 12. maiu. Resultatulu votare plebiscitululu in Algeri'a face 41.213 voturi cu da 19.484 cu ba.

Florenti'a, 11. maiu. Consiliulu ministerialu decisu a tramite intarire de trupe in Sicilia si Calabria. Se asigura, ca rescultatii stau in leatura cu Mazzini si se dice, ca si fetiorulu lui Garibaldi ié parte la rescola.

Madridu, 12. maiu. Espartero a respinsu candidatur'a si acum se vorbesce éra-si de candidarea principelui Leopoldu de Hohenzollern si ginerelulu regelui Don Fernando.

Parisu, 13. maiu. Imperatulu si imperates'a mersera ieri, dupa media-di, prin porticuri centrale ale mai multoru bulevarde si cercetaras unele casarme, unde fure primiti cu salutari. Se crede, ca turburarile nu se voru mai reinof. — Demisiunea guvernatorulu d'in Algeri'a, Mac Mahon, se dice ca s'ar fi primitu; este verosimilu ca i va urma Leboeuf, ér' postulu séu de ministru de resbelu lu va ocupá generalulu Fleury, actualulu consulu d'in Rusi'a.

Florenti'a, 13. maiu. In Cecin'a s'a formatu bande noue republicane; regimulu, in formatu despre acést'a, a tramisu trupe; se spera, ca la ivirea trupeloru, bandele se voru disolve.

Vien'a, 13. maiu. (Siedintia consiliulu comunalu. Afacerea lui Widmann.) Ebersberg facu una propunere urginta, ca consiliulu comunalu fidelu misiunci sale de a apera onorea si demnitatea concetatiiloru séi, se provoce presidulu spre a incunoscentia pre ministrulu presedinte Potocki despre scandalisarea poporatiunei Vien'e d'in causa ch'amarei unui ucigatoriu la ministeriu lu decursulu siedintiei ulterioare, Schrank disc. „M'am sentitu rusinat, candu am intielesu, ca s'a denumitu ministru unu individuu, pre care n'asiu voi sé lu am nice ca servitoriu.“ Propunere acést'a s'a primitu cu 47 contra 43 voturi. Propunerea lui Hoffer spre a efectui una ordinatiune carea sé opresca pre militari, fara exceptiune, de a portá arme afara de servitiu, s'a acceptatu cu unanimitate.

Parisu, 13. maiu. Imperatulu adopta mare zelu proiectulu, pentru a se face unu pas colectivu in afacerea Greciei. Franci'a voiesce, ca marile poteri sé aduca decisiuni practice pre bas unei anchete.

Berolinu, 13. maiu. Imperatulu Rusi'a sositu ieri aci.

Londr'a, 13. maiu. Cas'a de josu respinse, cu 20 contra 94 voturi, proiectulu relativu lu dreptulu de votare alu femeelor.

Bursa de Vien'a de la 16. Maiu. 1870.

5% metall.	60.45	Londra	123.96
Imprum. nat.	69.80	Argintu	121.50
Sorti d'in 1860	96.40	Galbenu	5.86
Act. de banca	724.	Napoleond'or	9.89
Act. inst. cred.	256.50		

Proprietariu si editoriu ALESANDRU ROMAN Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU.